



# **Hur upplever elever miljön i omklädningsrummet**

Seher Erzurum

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete (grundnivå) 35:2012

Idrott, fritidskultur och hälsa för skolår F-6 Vt:2012

Handledare: Kajsa Jerlinder

Examinator: Lars Lindqvist

# Sammanfattning

## Syfte och frågeställningar

Det är i skolan som den mesta mobbningen bland barn och ungdomar äger rum. Mobbning innebär att en person blir utsatt för kränkande behandlingar, och som består av avsiktliga handlingar. Det finns olika slags icke-önskevärda beteenden såsom utfrysning, trakasserier, retningar. (Skolverket, 2009). En av de många platserna där det finns stor risk att mobbning förekommer är bland annat i omklädningsrummen. Höistad menar att i omklädningsrummen kan det hända mycket som läraren ofta inte har en aning om (Höistad, 2001). Syftet med denna studie är att analysera hur elever i de lägre åldrarna upplever miljön i omklädningsrummen. Hur ser omklädningsituationen ut? Utifrån syftet formulerades två frågeställningar; *Hur upplever elever i de lägre åldrarna miljön i omklädningsrummet?* och *Känner eleverna sig utsatta i omklädningsrummet i skolan, och i så fall på vilket sätt yttrar sig detta?*

## Metod

I studien används en kvalitativ metod, i form av intervjuer. För att få en djupare förståelse av resultatet användes Piagets kognitiva teori om olika utvecklingsstadier. Elevernas uppförande mot varandra kopplas med Piagets teori. Studien genomfördes på en skola i Stockholmsregionen, där 10 elever intervjuades.

## Resultat

Resultatet visar att eleverna känner sig rätt så trygga i omklädningsrummen, de skojar och upplever att de har väldigt kul med varandra. Enligt Piaget så är eleverna i stadiet där de uppför sig moget, de intar ett vuxen tänk (Piaget 1978). Elevernas största problem är de ofräscha lokalerna såsom duschen och omklädningsrummen. Slutsatserna visar att utifrån elevernas berättelser upplever de omklädningsituationen positivt. Det förekommer sällan negativa handlingar. De uppgav också att de visste vilka de skulle vända sig till om de upplevde att det kände sig utsatta.

Nyckelord: Mobbning, utsatt, omklädningsrum.

# Innehållsförteckning

Sammanfattning .....	2
Innehållsförteckning .....	3
1 Inledning .....	4
Bakgrund .....	5
Begreppet mobbning .....	5
Kränkande särbehandling .....	5
Vem blir utsatt? .....	5
Att retas .....	6
Tidigare forskning .....	6
Teoretiskt perspektiv .....	7
Syfte .....	8
2 Metod .....	8
Urval .....	8
Genomförande .....	9
Databearbetning .....	9
Tillförlitlighetsfrågor .....	9
Etiska aspekter .....	10
3 Resultat .....	11
Intervjupersonerna .....	11
Hur eleverna upplever omklädningsituationen i skolan .....	11
4 Diskussion .....	13
Analys av resultatet .....	13
Resultatdiskussion .....	14
Metoddiskussion .....	15
Vidare forskning .....	16
Källförteckning .....	17
Bilaga .....	18
Intervjufrågor till elever .....	18

# 1 Inledning

Jag genomför min praktik i en skola norr om Stockholm. Efter mina vistelser i denna skola har jag sett saker och ting ur ett lärarperspektiv då väcktes det intresse hos mig att med denna studie analysera hur elever personligen i åk 4-6 upplever miljön i omklädningsrummen.

Mobbing är en skrämmande upplevelse som många upplever dagligen. (Quinn, 2003) Exempel på ställen där mobbning kan förekomma är t.ex. i omklädningsrummen eller under idrottslektionen, och detta är området jag kommer att studera. En undersökning från Skolverket visar att det framförallt sker kränkningar utanför lektionstid. Eleverna hävdar att platser såsom omklädningsrum, korridorer är där eleverna blir mest utsatta (Skolverket, 2009). Platser där lärare inte syns till. Enligt Johan Slätteberg avstår vissa elever att vistas i omklädningsrum eftersom det känns svårt (Slätteberg, 2010). Att vara naken inför andra kan förmodligen upplevas som obehagligt. Enligt NU 03- studien uppger elever att dem inte alls vill byta om tillsammans med andra (NU 03, 2007). Detta kan bero på att man känner sig utsatt av andra elever. Att bli mobbad kränks man som människa vilket leder till att man förlorar en del av sitt hela människovärde (Höistad, 1994). Garbarino tar upp i sin artikel om att elever bryr sig mycket om vad andra elever tycker och tänker om dem och hur stor skada ord kan ge. Ord ger mer skada än fysiskt våld. (Garbarino, 2003).

Enligt skollagen ska alla som verkar inom skolan motverka alla slags former av kränkande behandlingar (Skolverket, 2011). Det är alltså väldigt viktigt att ingen blir kränkt i skolans område. Svenska skolor har en formell skyldighet att förebygga, upptäcka och åtgärda mobbning och kränkningar

# Bakgrund

I denna del av arbetet tas det först upp om begreppet mobbning, även allt kring mobbning. Sedan tas det upp om tidigare forskning.

## ***Begreppet mobbning***

Höistads definition av mobbning är när en eller flera personer upprepande gånger, under en längre tid, utsätter en eller flera individer för negativa handlingar. Författaren hävdar att omklädningsrummen i skolan är en plats där det kan ske mycket utan att läraren får reda på vad som händer. Mycket kan hända i en sådan sluten miljö, att eleven måste infinna sig på samma plats som mobbaren och dessutom måste klä av sig (Höistads, 2001).

Det finns olika former av mobbning och den vanligaste formen är den tysta, subtila mobbningen, den är även den svåraste att upptäcka. Tyst mobbning kan vara exempelvis att man himlar med ögonen, kastar menande blickar sinsemellan varandra, göra miner. (ibid).

Det är även mobbning när en elev blir retad upprepade gånger på ett skadligt sätt men att skoja med varandra på ett vänligt sätt kan man inte påstå är mobbning (Quin, 2003). Olweus definition av mobbning är att en eller flera personer ger upprepande gånger negativa samt sårande handlingar mot en person som har svårt att försvara sig (Olweus, 2007). Garbarino hävdar att elever bryr sig väldigt mycket vad andra elever tycker och tänker, man tar åt sig ordentligt när man hör någon säga något negativt om en själv, att bli mobbad med ord. Där menar författaren att blir man slagen gör det endast ont en stund medan ord kan skada en för alltid. (Garbarino, 2003)

## ***Kränkande särbehandling***

Kränkande särbehandling är när en elev blir utsatt för negativa handlingar såsom knuffar, elaka kommentarer, utfrysning från en eller flera elever (Osbeck, 2006).

## ***Vem blir utsatt?***

Osbeck menar i sin text att utifrån vad eleverna har berättat att det är den avvikande eleven som blir mest utsatt. De elever som är okänd i klassen, och den som blir utsatt är då den avvikande eleven som tar åt sig vad som sägs fast inte försvarar sig. (Osbeck, 2006)

Författaren tar även upp några fall om pojkar som har diagnosen ADHD och blir utsatta av sina klasskamrater eftersom dem är lätta att irritera sig på. Den ena pojken med diagnosen blir provocerad och reagera tydligen extremt vilket är klasskamraternas mål. När han väl har fått sina utbrott är det lätt att hantera honom eftersom han är en mycket svag, berättar eleverna i studien. Olweus definition av mobbning är att en eller flera personer ger upprepande gånger negativa samt sårande handlingar mot en person som har svårt att försvara sig. I detta fall menar Olweus att den

diagnostiserade pojken blir mobbad. (Olweus, 2007)

### ***Att retas***

Osbeck lyfter upp i sin text att reta någon verbalt är ett vanligt sätt att kränka någon i skolan. En elev uttryckte sig följande ”Man kan bli retad för nästan vad som helst.” Det vanliga bland barnen är att ge varandra öknamn eller att förvränga varandras namn. Det kan tyckas ganska harmlöst, men för barnen kan det upplevas upprörande (Osbeck, 2003).

### ***Tidigare forskning***

En studie från Skolverket visar att eleverna är missnöjda med hur omklädningsrummen i skolan ser ut. Eleverna önskar sig fräschare lokaler, upprustade omklädningsrum, rena duschar, toaletter med tvål. Här berättar några elever att det är just där det finns stor risk att man blir utsatt kränkande behandlingar. Kläder som blir nedspolade i toaletten och kläder som blir dränkt i schampo (Skolverket, 2009). Även Osbeck lyfter fram att det är i omklädningsrummen det förekommer kränkande kommentarer om ens utseende. Det är där allt händer eftersom det inte finns någon lärare i närheten (Osbeck, 2003). Det är vad Slätteberg menar i sin artikel om att en elev som påstod att hon inte känner sig bekväm i omklädningsrummen, eller en annan elev som tycker att detta inte är hennes arena. Här kan vi se hur eleverna känner inför nakenhet. Det känns inte bra att byta om framför andra (Slätteberg, 2010). Som idrottslärare kräver man att elever ska byta kläder till idrotten. Eleverna går igenom omklädningsrummen för att komma till idrotten och under tiden kan det uppstå tillfällen där man behandlar varandra negativt. (O' Donovan & Kirk, 2007) Det är trots allt en sluten miljö där inga lärare vistas vilket underlättar för mobbare att utföra negativa handlingar (Höistad, 2001). Liakou tar upp i sin artikel om en enkätundersökning med XX deltagare där elever fick svara på frågor om kränkning och mobbning. Den vanligaste typen av mobbning inom idrott och hälsa var att man retar varandra eller att man är falsk mot varandra, 25 procent visades vara utsatt. Man retade varandra med olika namn och om kroppen. (Liakou, 2010)

Byta kläder i omklädningsrummen upplevs negativt av många unga människor, i synnerhet flickor (O' Donovan & Kirk, 2007). Kroppen är numera passet till allt som är bra i livet. Det är även väldigt viktigt med materiella ägodelar såsom kläder som presenterar vem man är. För de elever som förbereder sig för lektioner är omklädningsrummen första kontakten av lektionen, det är där förändringen sker vilket är deras uppgift i normala fall. O' Donovan och Kirk berättar i sin studie hur början av varje lektion ser ut för idrottsläraren. Så fort dörren öppnas ställer sig de elever som inte ska delta i lektionen framför läraren och presenterar sina anteckningar och ursäkter till läraren. Det kommer massor av olika ursäkter. Till exempel en elev som har stukat fotleden, vilket är den

vanligaste ursäkten för icke-deltagande.

Eleverna i de olika studierna anser att det är obehagligt att vista i omklädningsrummen. En elev hävdar att det är just i omklädningsrummen i skolan det lätt kan förekomma kränkande behandlingar. Eleverna klagar även på de ofräscha lokalerna i skolan. Omklädningsrummen och duschen är inte i ett bra skick. Det är äckligt och smutsigt. I O' Donovan och Kirk's studie kommer eleverna med ständiga ursäkter till lärarna för att undvika att byta om i omklädningsrummen. Eleverna upplever omklädningsituationen negativt. (O' Donovan & Kirk, 2007)

## **Teoretiskt perspektiv**

I den här studien har jag valt att använda mig av Piagets kognitiva teori om olika utvecklingsstadier (Piaget, 1978) som jag kopplar till elevers upplevelser i omklädningsrummen. Alla elever har olika identiteter och fungerar på olika sätt, med hjälp av denna teori det bli tydligare hur elever behandlar varandra, med negativa handlingar eller positiva handlingar.

Piagets utvecklingsteori utgör en beskrivning av utvecklingen av den tidiga barndomens enkla sensorisk- motoriska aktivitet fram till den vuxnes abstrakta tänkande.

Piaget menar att all utveckling sker genom att individen genom egen aktivitet anpassar sig till omgivningen, utvecklingen passerar olika stadier i en bestämd ordningsföljd. När barnet har kommit till det sista stadiet (11+) har barnets tänk blivit mer lik den vuxnes. Barnet kan i stort sätt förstå allt såsom ironi. Barnet kan tänka kritiskt, alltså värdera förhållanden och situationer (Piaget, 1978)

I åk 4-6 har eleverna kommit in i det sista stadiet (11+) då eleverna är full medveten vad som föregår kring dem. I ett omklädningsrum kan det lätt hända att man ger kränkande kommentarer om hur man ser ut och läraren ofta inte har någon aning om. I en sådan miljö måste man dessutom klä av sig, byta om samt duscha (Höistad, 2001). Att vara i 11+ åldern betyder enligt Piaget att man förstår väldigt mycket och vet att man ska anpassa sig till omgivningen vilket kanske inte är så lätt eftersom det är väldigt lätt hänt att i en omklädningsrum få en ironisk kommentar och må dåligt över det. Detta kan leda till olika handlingar exempelvis att eleven är står upp för sig själv och låter ingen prata illa om henne, eller att hon vänder sig till en vuxen och pratar ut. Jaget är tillräckligt starkt för att kunna bygga upp sitt eget universum. Tänket är som jag tidigare nämnde lik en vuxens. Barnet vill hellre lösa konflikten på ett sådant sätt som en vuxen skulle gjort, man agerar helt enkelt på ett moget sätt (Piaget, 1978).

# Syfte

Syfte med denna studie är att belysa hur elever i de lägre åldrarna upplever miljön i omklädningsrummen i skolan. Känner elever sig verkligen utsatta eller kränkta i samband med omklädningsituationen? Det står väldigt mycket om att elever upplever omklädningsrummen i skolan negativt, exempelvis Slätteberg (2010) som hävdar att vissa elever känner obehag. Detta kan leda till att de slutar komma till idrottslektionen på grund av att de vill undvika omklädningsituationen. Jag vill få en inblick om elever i de lägre åldrarna känner sig utsatta i den skolan jag vistas i. Studien utgår från följande frågeställningar:

– *Hur upplever elever i åk 4-6 miljön i omklädningsrummet?*

- *Känner eleverna sig utsatta i omklädningsrummet i skolan, och i så fall på vilket sätt yttrar sig detta?*

## 2 Metod

I studie används kvalitativ metod i form av intervjuer. Holmes och Solvang hävdar att kvalitativ metod är i närhet till forskningsobjekt. En forskare kan betrakta individen som en del av kollektivet (kollektivistisk människosyn) eller en skapelse som är beroende av kollektivet (individualistisk människosyn). Utgår man ifrån individen som är en del av helheten, då får man ett brett spektrum av undersökningsmetoder. Jag får av den intervjuade eleven en redskap för en ökad förståelse. (Holmes & Solvang, 1997)

### *Urval*

Jag valde att ha årskurs 4- 6 som urvalsgrupp i koppling till situationer i omklädningsrummen eftersom detta är min inriktning och anser att det är viktigt att veta vad som föregår i omklädningsrummen där ingen lärare vistas. Anledningen till att det blev årskurs 4-6 var för att jag kommer att jobba inom det senare i framtiden förhoppningsvis, därför är det bra att veta vad som händer inne i omklädningsrummen och hur eleverna upplever det.

I studien intervjuades totalt tio elever i årskurs fyra och i årskurs sex, det var 50 % flickor respektive 50 % pojkar som deltog i intervjun. Från årskurs 4 valdes 5 elever, och från årskurs 6 valdes 5 elever till intervjun. Anledningen till att det blev tio elever är för att få många olika perspektiv, men också för att denna uppsats är på grundnivå, det skulle ta mycket längre tid att ha fler elever än tio. Med totalt åtta frågor besöktes en skola på en verksamhetsförlagd utbildning för att intervju tio elever Varje intervju pågick i 5- 10 minuter.



## ***Genomförande***

I studien intervjuades tio elever från min verksamhetsförlagda utbildning skola. Jag började med att kontakta rektorn, berättade vad mina frågor handlade om och berättade om de etiska principerna och fick ett godkännande. Jag ansåg att det var viktigast att gå till rektorn och berätta om mina frågeställningar som ska besvaras av eleverna, när rektorn sa okej tolka jag det som att jag kunde gå ner och börja med intervjuerna på en gång. Till nästa gång skriver jag ett brev som skickas till föräldrarna så att de också vet att deras barn kanske blir intervjuad.

Därefter kontaktade jag min handledare på skolan och berättade även för honom intervjun med hans elever skulle gå till. Vi bestämde tillsammans vilka dagar som var lämpligast att komma.

Läraren talade om för eleverna anledningen till mitt besök och att vissa skulle bli intervjuade. En elev åt gången togs ut ur salen under lektionens gång. Det gjordes ett bundet slumpmässigt urval (Holme & Solvang, 1997) Var femte person i klasslistan togs ut. Vi gick in till omklädningsrummet tillsammans med eleven och jag började med att presentera mig själv, fast eleverna känner igen mig mycket väl. Sedan fick eleven höra lite om de etiska principerna. Efter elevens godkännande började vi med intervjun så småningom. Under intervjuns gång användes endast papper och penna. Jag ansåg att ljudinspelning inte var nödvändigt och jag tror eleverna skulle bli nervösa om jag skulle spela in.

## ***Databearbetning***

Efter genomförandet av intervjuerna gick jag hem och renskrev det hela, vilket var bäst att utföra så fort som möjligt. Ur det material som jag fick efter renskrivningen sorterade jag all papper och valde ut delar som besvarade mina frågeställningar. Allt som var väsentligt sparades och ska presenteras i resultatdelen.

## ***Tillförlitlighetsfrågor***

Genom mina frågeställningar som ställdes avgränsade jag mig till att studera enbart det som jag vill få svar på. All forskning som har använts i studien har arbetats med noggrannhet samt de litteraturer som jag tagit del av. Jag tränade lite hemma innan jag gick till skolan och genomförde intervjuerna för att vara säker på vad som skulle sägas. För att hindra eleverna att bli nervösa pratade vi lite om allmänna saker så att den intervjuade personen skulle bli mindre nervös. Holme och Solvang hävdar att det är viktig målsättning för varje undersökning att ha en så reliabel eller pålitlig information som möjligt. Reliabiliteten bestäms av hur mätningarna utförs och hur noggranna vi är vid bearbetningen av informationen (Holmes & Solvang 1997). Jag valde att ta med delar av den intervjuade elevens svar som vara väsentlig för forskningen, som sedan presenteras i resultatdelen. Detta framkommer även i ”databearbetning”.

Validiteten är beroende av vad vi mäter och om detta utklarat i frågeställningen. Jag anser att jag har fullföljt detta av de intervjusvar som jag har analyserat. Det var många svar som liknade varandra, då kunde jag göra en tolkning och dra en slutsats som gav svar på mina frågor (Holme & Solvang 1997).

### ***Etiska aspekter***

Jag valde att inte ha med begreppet mobbad i mina intervjuer med barnen eftersom det skulle vara för tungt för barnen att berätta om en sådan situation, därför används benämningen ”retas” som inte alls behöver vara negativt. Dem fick berätta hur allvarligt eller ofarligt de har upplevt retning i omklädningsrummen.

Inför en kvalitativ intervjuforskning finns det vissa viktiga aspekter som måste finnas i åtanke, vissa kan lätt identifieras, därför kan det finnas oro hos informanterna eller forskaren själv. Just därför är det viktigt att informanten får veta de etiska principerna. (Holme & Solvang, 1997)

Vid genomförandet av undersökningen följdes vetenskapsrådets fyra etiska huvudkrav. Dessa krav är följande: informationskravet, nyttjandekravet, samtyckeskravet och konfidentialitetskravet.

Informationskravet handlar att man ska som forskare informera de som berörs av forskningen angående det aktuella syftet. Forskaren ska dessutom informera villkoren som gäller samt att de medverkar frivilligt, de har friheten att avbryta sin medverkan när dem vill (Holme & Solvang, 1997). Innan intervjun startade berättade jag för eleven vad syftet var, och att eleven fick lov att avbryta intervjun när som helst, samt att det var frivilligt för eleven att delta på denna intervju. När detta var avklarat startades intervju.

Samtyckeskravet handlar om att forskaren måste få deltagarens medgivande, han själv ska bestämma över sin medverkan. Om deltagaren är under 15 år måste forskaren få vårdnadshavarens samtycke (Holme & Solvang, 1997). Jag förklarade för informanterna om rektorns godkännande och att de fick avbryta intervjun när som helst.

Konfidentialitetskravet handlar om att forskaren ska lova diskretion vid behandling av uppgifterna som samlas in. Det kan finnas viss information som deltagaren inte vill att andra ska ha tillgång till (Holme & Solvang, 1997). I min undersökning har jag uteslutit skolans namn och deltagarens namn. Detta talades om tydligt till deltagarna.

Nyttjandekravet handlar om de uppgifter som samlats in i studien, bara används i forskningsändamål och inte används i icke-vetenskapliga syften (Holme & Solvang, 1997). Det material som jag har fått används bara i denna forskning. Efter mitt betygsresultat kommer samtliga material att raderas så att det inte finns risk att det förs vidare till andra individer.

### 3 Resultat

I detta avsnitt analyseras samt redovisas det material utifrån de kvalitativa intervjuerna med eleverna. Inledningsvis börjas det med att tala om vilket kön och klass eleverna tillhör.

Sedan besvaras frågeställningarna genom att redovisa det resultat som intervjuerna har gett. Slutligen sammanfattar jag allt och kommer ge svar på mina frågeställningar 1. Hur upplever eleverna omklädningsituationen i skolan? 2. Känner eleverna sig utsatta i omklädningsrummet i skolan, och i så fall på vilket sätt yttrar sig detta?

#### *Intervjupersonerna*

Från åk 4 intervjuade jag fyra elever, två flickor och två pojkar. Från åk 6 intervjuade jag sex elever, varav tre var flickor och tre var pojkar. Sammanlagt har jag intervjuat 10 elever från min verksamhetsförlagda utbildning skola.

#### *Hur eleverna upplever omklädningsituationen i skolan*

I den skola jag har vistas i uppger eleverna att de är ”schysta” mot varandra. Omklädningsituationen upplevs rätt så positivt.

*(Pojke) Vi är snälla och schysta mot varandra,*

*(Flicka) Det är roligt i omklädningsrummen... lyssnar på musik för det mesta..*

*(Pojke) Det är bra känner inte att det är några problem.*

*(Flicka) Det är nästan alltid roligt, vi pratar och har kul samtidigt som vi byter om.*

Utifrån elevernas berättelse ser man att eleverna inte upplever omklädningsituationen negativt, utan att det fungerar på ett bra sätt. De är bekväma med sina klasskamrater, fast än det inte finns någon lärare närvarande. Eleverna hävdar att de trivs i omklädningsrummen och att det inte alls känns jobbigt på något sätt, vissa skäms och väljer att täcker sig men anledningen var inte för att dem blev trakasserade på något sätt. Det förekommer ständigt att man skojar med varandra och lägger en kommentar om någon annan.

*(Pojke) Vi skojar ibland om varandras kroppar.*

*(Pojke) Vi skojar och piskar varandra, men det är kul.*

*(Pojke) En kille som har ADHD blir retad lite ibland men mest på skoj.*

Elever med diagnos, som har gått i specialklass blir utsatt för retning lite lättare än vad de andra blir, vare sig det är på skoj eller inte. Detta har några elever påpekat.

I pojkarnas omklädningsrum är det ganska vilt, men i flickornas omklädningsrum är det lugnare. Flickorna skojar också med varandra men på en annan nivå, de lyssnar på musik och har kul, de smiskar inte varandra som pojkarna gör. De tycker att det är väldigt pinsamt att visa kroppen för sina klasskamrater därför väljer de att täcka sig med handduken. Det finns ingen anledning till detta, bara att de vill vara för sig själva när dem ska duscha.

*(Flicka) Pinsamt att visa kroppen, jobbigt.*

*(Flicka) Vi vill hellre täcka oss.*

*(Flicka) Det är för öppet, vill ha mer privat.*

Det var däremot en flicka som tyckte det spela absolut ingen roll att visa sig naken eftersom ”alla är tjejer”.

På frågan om eleverna skulle bry sig om någon av dem fick en taskig kommentar om hur deras kropp ser ut svarade vissa att de skulle bli ledsna eller arga, och andra att de skulle ignorera eller inte bry sig.

De intervjuade har klart för sig vem dem ska vända sig till om dem har blivit retad och mår dåligt över det. Lärare är det som mest anses vara en bra person att vända sig till i sådana fall.

*(Pojke) Till läraren faktiskt.*

*(Pojke) Jag skulle vända mig till läraren om jag inte kan reda ut med personen.*

Frågan angående om hur miljön är i omklädningsrummet är kom det ständigt upp hur ofräscht det var både i omklädningsrummet och i duschen, att just på grund av detta vissa inte duschar. Eleverna ser detta som ett stort problem speciellt när eleverna vägrar duscha för att det är så pass ofräscht. De intervjuade hävdar att det luktar urin i duschen och att det är väldigt smutsigt.

*(Flicka) Duschen är jättesmutsig speciellt när barnen har varit där innan oss.*

*(Flicka) Äckligt och stökigt, finns kläder överallt.*

*(Pojke) Det luktar urin därinne.*

## 4 Diskussion

### *Analys av resultatet*

I detta avsnitt kommer jag att analysera resultatet med vald teori, Piagets kognitiva utvecklingsteori. Jag kommer att presentera hur eleverna upplever omklädningsituationen.

Utifrån elevernas berättelse har jag kommit fram till att eleverna upplever omklädningsituationen väldigt lika, både omklädningsrummen hos pojkarna samt hos flickorna. Eleverna anser att omklädningsituationen inte är så farligt. ”Vi är schysta mot varandra” hävdar flera av de intervjuade eleverna. Visst förekommer det retning som inte alltid är positivt men eleverna påstår att de vet på vilket sätt de ska reagera och vem de ska vända sig till. En elev svarar följande på hur hon skulle reagera om hon fick en negativ kommentar, ”Jag skulle ignorera den”. En annan elev svarade att han skulle säga tillbaka till den personen. Sådana konflikter varar inte länge hävdar en annan elev vilket är bra, de väljer att sluta upp med det. Även de elever som väljer att ta upp problemet och lösa det med personen är också ett moget sätt att hantera situationen. Detta anser Piaget är ett moget sätt att agera eftersom hans teori om kognitiv utveckling visar att barn i det här stadiet liknar en vuxens tänk. Han menar att barnet kan tänka noga, i olika förhållanden och situationer (Piaget, (1978).

Barnens uppträdande och tänk kopplar jag till Piagets kognitiva utvecklingsstadier (Piaget, 1978). Utifrån elevernas berättelser tolkar jag att eleverna behandlar varandra väl i omklädningsrummen, och att de vet på vilket sätt konflikter går att lösas. Som jag nämnde tidigare svarade elever att de skulle lösa situationen med personen istället.

Det som barnen påstår i intervjuerna är att de uppför sig väldigt bra mot varandra trots att det förekommer retningar, det har sagts flera gånger under intervjuernas gång att man skoj retas och har kul, ingen skada skedd.

Vissa elever påstod att de eleverna med någon form av diagnos blir retade lite oftare. Dessa elever kanske har fått stå ut med mycket retningar just för att de andra eleverna irriterar sig på de. Som Osbeck menar i sin text att de eleverna är roligare att reta för att de är svaga och är lätta att irriteras på (Osbeck, 2006).

I omklädningsrummen måste man helt enkelt anpassa sig till omgivningen, omklädningsituationen och nakenhet, varje barn stöds till att anpassa sig till omgivningen med ett s.k. adaptivt beteende (Piaget, 1978). Detta blir ett problem eftersom eleverna inte kan duscha på grund av det ofräscha duscharna. Eleverna hävdar att vissa inte duschar för att det är ”jätteäckligt” i duschrummet. Varje

intervjuad elev har lagt minst en kommentar just om hur pass dåligt skick duschen samt omklädningsrummen är i. Detta kopplar jag till Skolverkats rapport där det finns studier om hur elever tycker om skolans lokaler såsom omklädningsrummen. Deras svar är i princip detsamma som eleverna jag intervjuade, att det lukar urin i omklädnings- och duschrummet.

I denna studie tolkar jag det som att eleverna i den skolan jag vistades i, inte upplever omklädningsituationen negativt, de har anpassat sig till miljön där man ska klä av sig och duscha i en sluten plats. Barnen är i det stadiet fullt medvetna om vad som föregår runt om och vet hur man ska agera i vissa situationer som exempelvis eleven som påstår att han skulle ignorera kommentaren eller konfrontera personen. Elevernas tänk har ändrats efter åldern 11+ (Piaget, 1978).

Självaste miljön i omklädningsrummen har jag klart och tydligt förstått är fruktansvärd, på så sätt att det är ofräscha lokaler. Eleverna har påpekat att de tycker att det inte är rent i omklädnings- och duschrummet.

Utsatthet yttrar sig på så sätt att de som har gått i specialklass blir retade av olika anledningar, en anledning kan till exempel vara att dem anses vara ganska irriterande (Osbeck, 2006) Eleverna som påstått detta säger även att det är mest skoj retning.

### ***Resultatdiskussion***

Syftet med studien var att analysera hur elever i de lägre åldrarna upplever miljön i omklädningsrummen.

Jag ville ta reda på detta eftersom det kan hända så mycket bakom stängda dörrar inne i omklädningsrummen, där dessutom ingen lärare är närvarande. Höistad (2001) tar upp det i sin bok att omklädningsrummen är en av de platserna där trakasserier mest förekommer.

Av intervju svaren kom jag fram till att eleverna i de lägre åldrarna i min verksamhetsförlagda utbildning skola inte mår dåligt av att byta om och duscha framför sina klasskamrater, visst är det pinsamt och de vill vara lite mer privata av sig men för dem var omklädningsituationen inget problem. Det är normalt att vilja vara lite för sig själv. Elevers förhållanden och attityder till nakenhet varierar från person till person. Man kan inte förvänta sig att alla ska känna samma för nakenhet.

Eleverna påstår att dem är väldigt schysta mot varandra, både flickorna och pojkarna. Ordet schysta förekommer väldigt mycket speciellt hos pojkarna. Under genomförandet av studien har jag fått se hur dessa elever är mot varandra hur dem skojar med varandra. Jag blev övertygad om att de behandlar varandra väl.

När det gäller flickorna har de en annorlunda atmosfär inne i omklädningsrummen, enligt utifrån intervjuavaren. De lyssnar på musik och har kul, och även där tycker flickorna att alla är snälla mot varandra. Det tolkas som att dessa elever trivs ganska bra med att vara inne i omklädningsrummen. Utifrån deras berättelser sköter de sitt, och som en elev påstod ”alla gör sitt” trots att det inte finns någon lärare närvarande, Piaget hävdar att eleverna har intagit en vuxens tänk. De är ”schysta” mot varandra.

Anledningen till att dessa elever är bra mot varandra kan bero på att de har samma lärare i idrotten. Åk 4 och 6: s lärare kan ha full koll på sina elever, och därför är de skötsamma av sig. I detta fall spelar urvalet av klass stor roll. Om jag skulle ha valt en annan årskurs som har en annan lärare, skulle jag kanske ha fått annorlunda resultat. Genom mitt urval fick jag ett positivt resultat.

Att reta varandra verkar vara en del av elevernas vardag, vart man än är så hör man eleverna skoja med varandra vilket är helt okej. Men detta gäller så länge ingen mår dåligt över det. Om man blir sårad över de negativa handlingarna som upprepas ständigt anser Olweus är mobbning (Olweus, 2007). Det roliga med att vara med sina kompisar, är att man får skoja och ha kul med varandra. Men när det gäller att skoja med elever som har något slag av en diagnos börjar man fundera om dem tål skoj och hur mycket dem tål. Det är väldigt känsligt eftersom de kanske har fått stå ut med retningar mycket sen tidigare. De intervjuade eleverna som påstår ha sett att de elever som har gått i specialklass bli retad ibland. Detta är mobbning eftersom dessa elever blir upprepande gånger utsatta för retningar (Olweus, 2007).

Där fick jag svar på hur eleverna kan känna sig utsatta och på vilket sätt detta yttrar sig. Det yttrar sig helt enkelt genom retning. För att detta inte längre ska förekomma kan man prata ut med eleverna och verkligen förklarar att det inte är okej att skämta om vad som helst, vissa skämt är så pass sårande att man mår dåligt över det. Det skulle eleverna förstå och ta till sig.

Ett ytterligt problemområde har lagts till märke under intervjuernas gång, vilket är det ofräscha lokalerna eleverna blir tvungna att vistas i. Detta anser även eleverna är ett problem.

### ***Metoddiskussion***

Jag anser att kvalitativ metod genom intervjuer var ett lämpligt samt bra val för denna studie.

Intervjuerna gav tydliga svar på mina frågeställningar. Genom mitt val av metod fick jag svar på mitt syfte och mina frågeställningar. Mitt syfte med studien har blivit besvarat. Det var lite svårt att komma på relevanta frågor som skulle kunna ge svar på mitt syfte och detta är en färdighet som kräver övning. Med den goda handledningen fick jag upprepande gånger höra att syftet är det man

ska utgå från, alltså måste det vara konkret. På så sätt har jag kunnat fullfölja studien på ett bra sätt.

Det lätt att hitta intervju personer eftersom alla elever tyckte det lät intressant att bli intervjuad. Jag funderade ganska mycket på vilka årskurs jag skulle ta, till slut blev det åk 4 och 6. Jag var mer nyfiken om jag skulle se skillnader mellan dessa åk beroende på ålderskillnaden. Tyvärr så var det inte märkbara skillnader.

Det kändes tryggt att intervjua för att få svar på mina frågeställningar. Med intervjuer fick man spontana och direkta svar vilket kändes mer naturligt och inte påhittade svar. Jag har dock insett att det vore intressant att observera en omklädningssituation för att se om det eleverna upplever kommer överens med det intervju svaren. Att göra en studie av detta slag var väldigt intressant men även jobbigt i vissa tillfällen.

### ***Vidare forskning***

Det skulle ha varit intressant att göra en liknande studie där åldersgruppen är högre, exempelvis i en skola med elever från åk 7- 9. Hur upplever de miljön i omklädningsrummen? Finns det likheter med de elever som jag har intervjuat i denna studie?



# Källförteckning

Evangelia Liakou (2010) *Self-Concept, Achievement Goals and Bullying in Physical Education* *Inquiries in Sport & Physical Education*. Volume 8. ISSN 1790-3041

Garbarino, James (2003) *Words can hurt forever*. Educational Leadership

Höistad, Gunnar (2001). *Mobbing och människovärde. Om förtryck, utanförskap och vad vi kan göra*. Göteborg: Förlagshuset Gothia AB.

Holme Magne, Idar & Solvang Krohn, Bernt (1997) *Forskningsmetodik om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur

Mona E. Solberg \*, Dan Olweus och Inger M. Endresen.(2007) *Bullies and victims at school: Are they the same pupils? Research Center for Health Promotion, University of Bergen, Norway. The British Psychological Society. Vol 77(2) ISSN: 0007-0998*

Osbeck, Christina. (2003) *Kränkningar i skolan Förekomst, former och sammanhang. Tematiserad forskning, utbildning och regional utveckling inom skolans verksamhetsområde* ISSN: 1650-0997 Rapport från värdegrunden

Piaget, Jean (2006) *Barnets själsliga utveckling*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag

Quinn, Kathleen Benson (2003) *Using a novel unit to help understand and prevent bullying in schools. International reading association. Vol. 46 Issue 7 s. 583- 591.*

Slätteberg, Johan. *Dusch och exponering får inte bli ett hinder*. 2010- 05-01 *Lärarnas Nyheter*

Skolverket (2009) *Barns, elevers och studerandes uppfattningar om diskriminering och trakasserier*. Rapport 326. ISSN: 1103-2421 Stockholm: Skolverket ISSN:

Toni M. O'Donovan\* and David Kirk (2007) *Managing classroom entry: an ecological analysis of ritual interaction and negotiation in the changing room*. Leeds Metropolitan University, UK

# Bilaga

## *Intervjufrågor till elever.*

- Hur upplever du miljön i omklädningsrummet på idrotten?
- Hur upplever du stämningen under idrottslektionen?
- Brukar ni (skoj) reta varandra i omklädningsrummet, och under idrottslektionen?
- Känns det bekvämt att duscha och byta om?

Eller känns det jobbigt?

- Tror du många känner sig oroliga för att duscha? Varför?
- Har du hört eller sett någon bli retad för hur deras kropp ser ut?
- Skulle du bry dig om någon säger något taskigt om din kropp?
- Vet du vem du ska vända dig till om du blir retad och mår dåligt över det?